

Το θέμα της προσκόλλησης και της εξουσίας του πνευματικού-θεραπευτή

Ορθοδοξία / Ποιμαντική

πρωτοπρεσβύτερος Ευστράτιος Καρατσούλης

Ένας σοβαρός κίνδυνος παραμόρφωσης των σχέσεων στις δύο προοπτικές που εξετάζονται στην παρούσα εργασία είναι η προσκόλληση του εξομολογούμενου-πελάτη στο πρόσωπο του πνευματικού-θεραπευτή αντίστοιχα. Η παθολογική αυτή προσκόλληση οδηγεί στην ειδωλοποίηση και την προσωπολατρία του πνευματικού-θεραπευτή. Στο μυστήριο της εξομολόγησης ειδικότερα η νοσηρή αυτή κατάσταση αποτελεί ένα σοβαρό πνευματικό κίνδυνο και των δύο προσώπων. Η ανωριμότητα του εξομολογούμενου ή η αδιάκριτη παρεμβατικότητα του πνευματικού είναι οι αιτίες, οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν την σχέση σε αδιέξοδο, με αποτέλεσμα να χαθεί ο θεραπευτικός χαρακτήρας του μυστηρίου [238].

Η ορθή πνευματική αντιμετώπιση επιβάλλει στον πνευματικό να μην απομακρύνει τον εξομολογούμενο, οποίος βρίσκεται σε μία τέτοια κατάσταση, διότι μία τέτοια κίνηση θα μπορούσε να αφήσει ψυχικά τραύματα στον εξομολογούμενο

σχηματίζοντας παράλληλα αρνητικές αντιλήψεις γενικότερα για τον κλήρο. Ο σκοπός του πνευματικού δεν είναι να πάρει την θέση του Χριστού, αλλά να γίνει η γέφυρα, η οποία θα οδηγήσει τον άνθρωπο στον Χριστό, όπως ακριβώς ο Ιωάννης ο Πρόδρομος [239]. Η χαρισματική πατρότητα κατά τον Ευδοκίμωφ έχει ως στόχο την απομάκρυνση του ανθρώπου από την σκλαβιά της αμαρτίας στην ελευθερία των τέκνων του Θεού [240]. Έτσι διαφυλάσσεται η ετερότητα των προσώπων, αποφεύγεται η αναπαραγωγή κακών αντιγράφων του ναρκισσισμού του πνευματικού, τα οποία ζουν μέσα στην ανελευθερία και τον μαρασμό [241].

Συναφές με τον προηγούμενο κίνδυνο είναι και το θέμα της εξουσίας στις σχέσεις των προσώπων τόσο στο μυστήριο της εξομολόγησης όσο και στην θεραπευτική σχέση. Ο πνευματικός πατέρας κατ αρχήν πρέπει να βλέπει την πνευματική πατρότητα ως διακονία και όχι ως εξουσία. Ο σεβασμός του ανθρώπου όπως ελέχθη σε προηγούμενο σημείο της παρούσας εργασίας είναι απαραίτητος στις διαπροσωπικές σχέσεις μέσα στο μυστήριο της εξομολόγησης. Η πνευματική βία είναι ένα απαράδεκτο γεγονός, το οποίο στερεί την ελεύθερη βούληση του ανθρώπου και καλλιεργεί την παθολογική εξάρτηση του [242]. Το χειρότερο εξ' αυτών, ευτυχώς με λίγες εξαιρέσεις, είναι όταν οι πνευματικοί φαίνονται ως εντολοδόχοι του Θεού, χρησιμοποιώντας αδιακρίτως την αυθεντία τους με την υπακοή προς αυτούς και φορτώνοντας με ενοχές και ψυχικά τραύματα τον σύγχρονο άνθρωπο.

Το σημείο αυτό είναι κομβικής σημασίας στην θεραπευτική σχέση, διότι η παρέμβαση στην ελευθερία του ανθρώπου είναι μία λανθάνουσα πρόκληση για τον

καθένα. Ο κίνδυνος της κατεύθυνσης, του προσανατολισμού ή του χειρισμού από τον θεραπευτή ή τον πνευματικό είναι μεγάλος. Συνήθως ο άνθρωπος ο οποίος θα επισκεφθεί τον πνευματικό ή τον ψυχολόγο βρίσκεται σε μία κατάσταση αδυναμίας, σύγχυσης είτε λόγω της αμαρτίας ή κάποιας ψυχολογικής δυσλειτουργίας. Η έκθεση του εσωτερικού εαυτού ενός ανθρώπου σε ένα άλλο άνθρωπο, του συμβούλου, είναι μία ευαίσθητη, ευάλωτη και κρίσιμη διαδικασία. Ο κίνδυνος της εκμετάλλευσης, του εξαναγκασμού, της παρέμβασης και της επιβολής σε μία θεραπευτική σχέση είναι πολύ πιθανά και καθιστούν όλη την διαδικασία επικίνδυνη για τον άνθρωπο [243]. Χρειάζεται ο φωτισμός του Αγίου Πνεύματος για να διακρίνει κανείς εάν όσα λέει ο πνευματικός είναι αποτέλεσμα φωτισμού ή αν οι προσωπικές απόψεις του πνευματικού παρουσιάζονται ως εντολές του Θεού, στις οποίες θα πρέπει να υπακούσει ο πιστός, γεγονός το οποίο είναι εξαιρετικά επικίνδυνο [244].

Η μη κατευθυντικότητα είναι ένα χαρακτηριστικό και της ΠΠΘ, στην οποία ο θεραπευτής έχει ένα ρόλο διακριτικό και διευκολυντικό. Ο θεραπευτής ακολουθεί τον θεραπευόμενο, χωρίς να επεμβαίνει ή να παρεμβαίνει στην ψυχοθεραπευτική πορεία. Ακόμα και αν προκληθεί να επέμβει ο σύμβουλος θα πρέπει με μεγάλη διάκριση να αντιμετωπίσει την κατάσταση αυτή. Ο θεραπευόμενος βρίσκεται σε μία στιγμή αδυναμίας και αποπροσανατολισμού και έχει την ανάγκη μίας έτοιμης λύσης για το πρόβλημα που τον απασχολεί. Η ουδετερότητα, όσο σκληρή και αν φαίνεται στα μάτια του συμβουλευόμενου, είναι μία πραγματικότητα απαραίτητη στην ΠΠΘ. Σε αυτό το σημείο έρχεται η διάκριση του θεραπευτή κατά πόσο είναι επιζήμια μία τέτοια στάση για τον θεραπευόμενο. Η θέση αυτή κατά τον Rogers έδωσε ένα καίριο χτύπημα στις άλλες ψυχολογικές και ψυχιατρικές σχολές και ήταν κυρίως η αιτία, για την οποία απέρριπταν την ΠΠΘ [245].

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

238. Συμεών Κούτσα, *Η πνευματική πατρότης υπό το φως της ορθοδόξου παραδόσεως* (Αίγιον : Ι. Μ. Καλαβρύτων & Αιγιαλείας, 1995) σ. 9.

239. «ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι» Ἰω. 3,30.

240. Παύλος Ευδοκίμωφ, «Η πνευματική πατρότητα» στο *Ορθόδοξος μοναχισμός*, επιμ. Σ. Φωτίου (Αθήνα : Αρμός, 1997) σ. 57.

241. Νικόλαος Λουδοβίκος, *Η κλειστή πνευματικότητα και το νόημα του εαυτού* (Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα, 1999) σ. 203.

242. «Οἶδας ὅτι οὐδέποτε ἐβάλλομεν δεσμὸν ἐπάνω τινός, οὐδὲ ἑαυτοῖς» Βαρσανούφιος καὶ Ἰωάννης, *Κείμενα διακριτικά καὶ ἡσυχαστικά*, Ἀπόκρισις 51, τόμ. Α΄, σ. 142.

243. Κοσμόπουλος, Αλέξανδρος, *Μελετήματα Ορθόδοξης Χριστιανικής Παιδαγωγικής*, σσ. 232-233.

244. ό.π., σσ. 175-176

245. Αλέξανδρος Κοσμόπουλος και Γρηγόρης Μουλαδούδης, ό.π., σ. 32.

<http://bit.ly/2FZtfBq>